

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана історичного факультету
проф. Сіромський Р.Б.
30 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КІЛЬКІСНІ СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Освітній рівень: **Бакалавр**
Галузь знань: **05 Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність: **054 Соціологія**
Освітня програма: **Прикладна соціологія**
Факультет: **Історичний**

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Кількісні соціологічні дослідження» для студентів другого курсу бакалаврської програми за спеціальністю 054 Соціологія.

Розробник: Демків О.Б., доцент кафедри соціології, кандидат соціологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціології

Протокол від 28 серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри соціології

 проф. Пачковський Ю.Ф.

1. «Опис навчальної дисципліни»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 0301 Соціально-політичні науки (шифр і назва)	Нормативна
	Напрямок підготовки: 6.030101 Соціологія (шифр і назва)	
Модулів – 1	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2-ий
Індивідуальне науково-дослідне завдання: презентація		Семестр:
Загальна кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	3-й
		Лекції 16 год.
		Лабораторні 32 год.
		Самостійна робота 57 год.
		Індивідуальні завдання: методологія та методика емпіричного соціологічного дослідження та інструментарій для збору соціологічних даних
		Вид контролю: іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми здобуття освіти – 84%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Кількісні соціологічні дослідження»

Дисципліна «Кількісні соціологічні дослідження» є нормативною навчальною дисципліною, розробленою для освітньо-професійної програми бакалаврського рівня «Прикладна соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», яка викладається у 3 семестрі в обсязі 4 кредитів за Європейською Кредитною Трансферною Системою (ECTS).

Курс розроблено таким чином, щоб надати його учасникам необхідний теоретичний та емпіричний досвід для засвоєння необхідних знань і навичок із застосування кількісних соціологічних методів збору та аналізу емпіричних даних. Студенти отримають теоретичні знання про історію становлення кількісних методів у соціології, основні принципи кількісної методології, її відмінність із якісною методологією та можливості їхньої інтеграції, центральні поняття кількісної методології, особливості застосування найбільш поширених статистичних програм у обробці соціологічної інформації.

Метою даного навчального курсу є засвоєння студентами найважливіших положень та теоретичних схем курсу методи збору соціологічної інформації, ознайомлення студентів з теоретико-методологічними аспектами проведення соціологічних досліджень за допомогою кількісних методів, та технікою їх застосування.

Завдання:

- **теоретичне** – розглянути основні поняття та категорії соціологічних теорій на які спираються кількісні соціологічні методи;
- **методологічне** – сприяти розвитку пошукових здібностей студентів, їх креативності та можливостей самостійного здобуття знань, а також вміння представити ці знання в аудиторії;
- **соціальне** - сформуванати у студентів знання та навички необхідні для об'єктивного емпіричного аналізу наукових та соціальних проблем.

У результаті успішного проходження курсу студент(ка) набуде загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності, що сприятимуть формуванню відповідних результатів навчання:

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.

СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів

СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження

СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців

СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога

Результати навчання:

РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження

РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів

РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців

РН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

3. Програма навчальної дисципліни «Кількісні соціологічні дослідження»

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи збору кількісних соціологічних даних.

Тема 1. Теоретико-методологічні засади кількісних методів соціологічних досліджень.

Теоретичне підґрунтя та історія становлення кількісної методології у соціології. Базові теоретичні положення та гносеологічні схеми макросоціологічного аналізу. Взаємозв'язок теорії та методології. Поняття і сутність кількісного соціологічного дослідження. Поняття методу, методології, техніки та процедури.

Тема 2. Вимірювання в соціології.

Поняття вимірювання. Рівні вимірювання: номінальна, порядкова та метрична шкали. Особливості вимірювання у соціології та емпіричні можливості різних видів шкал. Порівняльні та не порівняльні методи шкалювання. Основні вимоги до конструювання соціологічних шкал. Параметри якості шкали: надійність та валідність. Методи перевірки шкал на надійність та валідність.

Тема 3. Вибірковий метод в соціологічному дослідженні.

Поняття вибірових соціологічних досліджень. Поняття генеральної та вибіркової сукупності. Процедури відбору: повторна та неповторна вибірка; одношаблева та багатошаблева вибірка. Ймовірнісні методи формування вибірки: проста випадкова, систематична (механічна), стратифікаційна, кластерна (гніздова). Детерміновані методи формування вибіркової сукупності: доступна (стихійна), теоретична (типологічна), квотна, вибірка методом “сніжного клубка”. Визначення обсягу вибіркової сукупності. Дизайнвання вибіркової сукупності. Дизайн-ефект вибіркової сукупності. Параметри якості вибіркової сукупності та основні типи помилок.

Тема 4. Процедури концептуалізації та операціоналізації.

Проблема переходу від абстрактно-теоретичних моделей до емпіричних. Поняття концепції (індивідуального концептуального знання). Процедура теоретичної концептуалізації в емпіричному дослідженні. Поняття концепту, конструкту, вимірів (рівнів) концептуалізації. Основні способи концептуалізації понять. Процедура операціоналізації та конструювання емпіричних індикаторів.

Модуль 2. Метод опитування.

Тема 5. Методологічні, методичні та процедурні засади методів опитування в соціології

Суб'єкт-суб'єктна природа методу опитування. Опитування як комунікативне середовище. Соціологічне запитання: комунікативний, кваліметричний та когнітивний рівні. Типологія соціологічних запитань. Соціологічний тест та його використання при зборі соціологічної інформації. Базові вимоги до композиції запитальника, як комунікативного середовища. Процедури перевірки якості запитань та запитальника загалом: емпіричні, експертні.

Тема 6. Метод анкетування.

Специфіка анкетного опитування: його переваги та недоліки. Вимоги до макетування анкети. Характеристика, методика та процедури різновидів соціологічного анкетування: індивідуальне (особисте та групове), поштове, пресове, мультимедійне, інтернет-анкетування. Процедури контролю збору даних методами анкетування.

Тема 7. Метод інтерв'ю.

Специфіка соціологічного структурованого інтерв'ю: переваги та недоліки. Макетування бланку інтерв'ю. Етапність та протікання соціологічного інтерв'ю. Соціально-психологічні техніки проведення соціологічного інтерв'ю. Ефект інтерв'юера та протидія йому. Основні вимоги до інтерв'юера. Види інтерв'юерів. Підбір, інструктаж та контроль роботи інтерв'юерів. Телефонне інтерв'ю та його особливості. Порівняльна характеристика телефонного та особистого інтерв'ю. Процедури контролю збору даних методами інтерв'ю.

Модуль 3. Контент-аналіз документів.

Тема 8. Метод контент-аналізу документів.

Документальні джерела інформації в соціологічному дослідженні. Класифікація документів. Контент-аналіз документів, як кількісний метод. Основні процедури контент-аналізу: виділення одиниць аналізу, одиниць рахунку, складання кодувальних бланків. Сфери використання результатів контент-аналізу документів. Основні процедури контролю збору даних для методу контент-аналізу документів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Методологія та методика збору кількісної соціологічної інформації	14	2	-	4	-	8
Тема 2. Вимірювання в соціології	12	2	-	4	-	6
Тема 3. Вибірковий метод в соціологічному дослідженні	12	2	-	4	-	6
Тема 4. Процедури концептуалізації та операціоналізації	12	2	-	4	-	6
Тема 5. Методологічні, методичні та процедурні засади методів опитування в соціології	14	2	-	4	-	8
Тема 6. Метод анкетування	12	2	-	4	-	6
Тема 7. Метод інтерв'ю	12	2	-	4	-	6
Тема 8. Метод контент-аналізу документів	14	2	-	4	-	8
Усього годин	105	16	-	32	-	57

5. Теми і плани лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Теоретико-методологічні засади кількісних методів соціологічних досліджень</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття методологія, методика, метод, техніка, процедура. 2. Логіка кількісного соціологічного аналізу. 3. Етапи кількісного соціологічного дослідження. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обрати тему кількісного соціологічного дослідження. 2. Обґрунтувати актуальність (проблему), предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження. 	4
2	<p style="text-align: center;">Вимірювання соціологічних показників</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття вимірювання у соціології. 2. Основні типи шкал. 3. Методи вимірювання. 4. Способи перевірки та параметри якості вимірювання. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання вправ з побудови різних типів шкал. 2. Описати та обґрунтувати тип шкали для кожного емпіричного індикатора у розробленій власній схемі операціоналізації. 	4
3	<p>Вибірковий метод в соціологічному дослідженні</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність вибіркового методу. Параметри якості ймовірнісної вибірки. 2. Проста ймовірнісна вибірка. 3. Механічна (серійна) вибірка. 4. Стратифікована вибірка. 5. Кластерна вибірка. 6. Розрахунок обсягу вибірки для різних типів формування вибіркової сукупності. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання вправ з визначення обсягу вибіркової сукупності для різних методів формування ймовірнісної вибірки. 2. Розрахунок обсягу вибірки для власного дослідження. 	4

4	<p>Процедури концептуалізації та операціоналізації</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальний алгоритм переходу від об'єкта дослідження до одиниць спостереження. 2. Поняття дизайну вибірки. 3. Дизайн-ефект вибірки. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд прикладів дизайну вибірки для різних об'єктів дослідження. 2. Розробити дизайн-схему вибірки для власного дослідження. 3. Розрахувати величину дизайн-ефекту вибірки для власного дослідження. 	4
5	<p>Методологічні, методичні та процедурні засади методів опитування в соціології</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Запитання першого та другого роду. 2. Альтернативні та неальтернативні запитання. 3. Відкриті, закриті та напівзакриті запитання. 4. Запитання про факти, події, думки (опінії). 5. Запитання-думки (техніка незакінчених речень), запитання-ситуації. 6. Табличні запитання, запитання-малюнки. 7. Запитання фільтри, контрольні запитання, буферні запитання, запитання на переведення уваги, комунікативні запитання. 8. Правила композиції запитань у запитальник. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання вправ з конструювання запитань різних видів. 2. Конструювання запитань по емпіричних показниках власного соціологічного дослідження. <p>Композиція запитань у запитальник.</p>	4
6	<p>Метод анкетування</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Емпіричний «пілотаж» запитальника. 2. Когнітивні та експертні методи перевірки якості запитань. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення емпіричної апробації сконструйованих запитань та композиції запитальника. 2. Когнітивно-експертна оцінка, виявлених після емпіричної апробації «складних» запитань. 	4

7	<p style="text-align: center;">Метод інтерв'ю</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макетування та композиція бланку інтерв'ю. 2. Техніки та процедури проведення різних видів інтерв'ю. 3. Соціологічне інтерв'ю як соціальна комунікація. <p>Огляд тренінгових вправ для підготовки інтерв'юерів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Ефект інтерв'юера та техніки його усунення. 5. Підбір та інструктаж інтерв'юерів. 6. Проектна документація для інтерв'юерів. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макетування бланку для проведення особистих інтерв'ю за темою власного дослідження. 2. Розробка інструкції інтерв'юерам. 3. Розробка маршрутних листів, контрольних листів, карток. 4. Рольова гра – «інструктаж інтерв'юерів». 5. Збір соціологічної інформації методом інтерв'ю. 	4
8	<p>Метод контент-аналізу документів</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтування масиву документальних джерел. 2. Побудова вибірки документальних джерел. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтування масиву документальних джерел для власного дослідження. 2. Побудова вибірки документальних джерел для власного дослідження. 	4
9	Всього	32

6. Самостійна робота

Самостійна робота з вивчення проблематики методів збору соціологічної інформації будується на методичній базі, засвоєній студентами першого року навчання на базових дисциплінах з додаванням нових складових, що враховують потреби підготовки бакалаврів для подальшого вивчення прикладного блоку дисциплін. Передбачається, що впродовж вивчення дисципліни студенти бакалаврської програми з напряму підготовки 6.030101 Соціологія повинні засвоїти знання, вміння та навички виконання наступних видів самостійної позааудиторної роботи:

- конспектування першоджерел з виділенням ключових проблем теми;
- підготовка та оформлення матеріалів для участі у дискусії та інших інтерактивних формах проведення навчальних занять;
- реферування власноруч відібраного навчального матеріалу з однієї з ключових проблем теми;
- пошуки відповідей на домашні завдання з конкретної тематики та відповідне оформлення матеріалу;
- робота з відкритими базами даних та агрегація інформації;
- розробка базових методологічних та методичних засад індивідуального наукового проекту;
- поглиблений опис елементів програми соціологічного дослідження на задану тему;
- розробка соціологічного інструментарію; володіння базовими техніками та процедурами методів збору соціологічної інформації.

На першому курсі бакалаврської програми від студентів вимагаються базові знання, вміння та навички для самостійної роботи а на меті глибше сформулювати такі навички та знання: структурування та агрегація баз вторинних даних; компаративний аналіз даних, що репрезентують українські реалії та інші країни чи регіони; здатність виділяти осьові принципи побудови різноманітних теорій і концепцій; формулювання власної дослідницької позиції з наведенням аргументів на її користь і т. ін. З врахуванням наведеного викладач формулює завдання для самостійної роботи, які готують відповідну основу для глибшого вивчення прикладних дисциплін на бакалаврській програмі.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади кількісних методів соціологічних досліджень <i>Теоретичне ознайомлення:</i> 1. Поняття методологія, методика, метод, техніка, процедура. 2. Логіка кількісного соціологічного аналізу. 3. Етапи кількісного соціологічного дослідження. <i>Практичне завдання:</i> 1. Обрати тему кількісного соціологічного	8

	дослідження. 2. Обґрунтувати актуальність (проблему), предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження.	
2	<p>Вимірювання соціологічних показників</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття вимірювання у соціології. 2. Основні типи шкал. 3. Методи вимірювання. 4. Способи перевірки та параметри якості вимірювання. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання вправ з побудови різних типів шкал. 2. Описати та обґрунтувати тип шкали для кожного емпіричного індикатора у розробленій власній схемі операціоналізації. 	6
3	<p>Вибірковий метод в соціологічному дослідженні</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність вибіркового методу. Параметри якості ймовірнісної вибірки. 2. Проста ймовірнісна вибірка. 3. Механічна (серійна) вибірка. 4. Стратифікована вибірка. 5. Кластерна вибірка. 6. Розрахунок обсягу вибірки для різних типів формування вибіркової сукупності. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання вправ з визначення обсягу вибіркової сукупності для різних методів формування ймовірнісної вибірки. 2. Розрахунок обсягу вибірки для власного дослідження. 	6
4	<p>Процедури концептуалізації та операціоналізації</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальний алгоритм переходу від об'єкта дослідження до одиниць спостереження. 2. Поняття дизайну вибірки. 3. Дизайн-ефект вибірки. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд прикладів дизайну вибірки для різних об'єктів дослідження. 2. Розробити дизайн-схему вибірки для власного дослідження. 3. Розрахувати величину дизайн-ефекту вибірки для власного дослідження. 	6
5	<p>Методологічні, методичні та процедурні засади методів опитування в соціології</p>	8

	<p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Запитання першого та другого роду. 2. Альтернативні та неальтернативні запитання. 3. Відкриті, закриті та напівзакриті запитання. 4. Запитання про факти, події, думки (опінії). 5. Запитання-думки (техніка незакінчених речень), запитання-ситуації. 6. Табличні запитання, запитання-малюнки. 7. Запитання фільтри, контрольні запитання, буферні запитання, запитання на переведення уваги, комунікативні запитання. 8. Правила композиції запитань у запитальник. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання вправ з конструювання запитань різних видів. 2. Конструювання запитань по емпіричних показниках власного соціологічного дослідження. 3. Композиція запитань у запитальник. 	
6	<p>Метод анкетування</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Емпіричний «пілотаж» запитальника. 2. Когнітивні та експертні методи перевірки якості запитань. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення емпіричної апробації сконструйованих запитань та композиції запитальника. 2. Когнітивно-експертна оцінка, виявлених після емпіричної апробації «складних» запитань. 	6
7	<p>Метод інтерв'ю</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макетування та композиція бланку інтерв'ю. 2. Техніки та процедури проведення різних видів інтерв'ю. 3. Соціологічне інтерв'ю як соціальна комунікація. Огляд тренінгових вправ для підготовки інтерв'юерів. 4. Ефект інтерв'юера та техніки його усунення. 5. Підбір та інструктаж інтерв'юерів. 6. Проектна документація для інтерв'юерів. <p><i>Практичне завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макетування бланку для проведення особистих інтерв'ю за темою власного дослідження. 2. Розробка інструкції інтерв'юерам. 3. Розробка маршрутних листів, контрольних листів, карток. 4. Рольова гра – «інструктаж інтерв'юерів». 	6

Збір соціологічної інформації методом інтерв'ю.		
8	<p>Метод контент-аналізу документів</p> <p><i>Теоретичне ознайомлення:</i></p> <p>1. Обґрунтування масиву документальних джерел.</p> <p>2. Побудова вибірки документальних джерел.</p> <p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>3. Обґрунтування масиву документальних джерел для власного дослідження.</p> <p>4. Побудова вибірки документальних джерел для власного дослідження.</p>	8
9	Всього	57

7. Індивідуальні завдання

Навчальні заняття. Виклад матеріалу курсу і контроль засвоєння знань студентами здійснюватимуться у вигляді тезового викладу лектором основних положень кожної теми з їхнім подальшим обговоренням на базі самостійної домашньої підготовки студентів як на лекційних, так і на семінарських заняттях. Відтак кожен студент здійснює підготовку низки індивідуальних завдань, частину яких обирає сам, а інша їхня частина є обов'язковою.

Різновиди індивідуальних завдань. Всі індивідуальні завдання поділяються на ті, виконання яких передбачається безпосередньо на навчальному занятті, і ті, які студент виконує в домашніх умовах/в умовах проживання в гуртожитку. Завдання другого типу стосуються переважно перевірки знань студентів у вигляді пошуку ними відповідей на питання зі самостійної роботи (див. част.6 «Самостійна робота»).

Індивідуальні завдання першого типу представлені нижче.

1. Методичні та методологічні засади емпіричного дослідження передбачає самостійне опрацювання в першій половині семестру (передбачені консультації з керівником лекційних та практичних занять та обговорення з групою під час практичних занять) студентом елементів програми дослідження відповідно до обраної теми, а саме: тезового опису теоретичної бази дослідження; проблеми, мети та завдань дослідження; предмету та об'єкту дослідження; концептуалізації та операціоналізації базових понять; короткий опис дизайну вибірки; розрахунок обсягу вибіркової сукупності; обґрунтування методів збору інформації. Індивідуальна робота має бути оформлена у друкованому вигляді на аркушах А4, кегель 14.

2. Презентація концептуальної схеми дослідження полягає в підготовці студентом короткої презентації у формі роздаткового матеріалу яка міститиме концептуалізацію та операціоналізацію основних понять відповідно до предмету дослідження. Презентації відбуватимуться на 8-му та 9-му навчальному тижнях

3. Інструментарій для збору соціологічної інформації полягає у дизайні та макетуванні набору кінцевих емпіричних індикаторів відповідно до обраного основного методу дослідження при виконанні завдання №1 (наприклад, бланку

інтерв'ю). Індивідуальна робота має бути оформлена у друкованому вигляді на аркушах А4, кегель 14. Оцінюються, як методика дизайну інструментарію, так і формальне макетування.

8. Методи навчання

Лекції. Передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу, а також інтерактивні форми участі студентів в обговоренні дискусійних питань. Виклад навчального матеріалу здійснюється проблемно, з насиченням його прикладами майбутньої фахової діяльності випускників бакалаврату, максимально наближеними до реальних умов роботи соціолога. Відвідування лекцій студентами є бажаним; студенти з особливими потребами та ті, що навчаються на екстернаті, можуть відвідувати лекції згідно індивідуального графіка, затвердженого деканом факультету і завідувачем випускової кафедри.

Лабораторні заняття. Відвідування та активна участь студентів у роботі лабораторних занять є обов'язковою умовою успішного засвоєння навчальної дисципліни. Передбачено проведення навчальних занять з використанням інтерактивних методів (дискусії, робота в малих групах, розв'язання проблем з прив'язанням до конкретної виробничої ситуації, використання кейс-стаді тощо з їхнім наступним обговоренням), а також реалізація індивідуальних навчальних завдань. Пропонуються наступні форми реалізації індивідуальних завдань на заняттях усіх типів: усна презентація самостійно опрацьованого фрагменту навчальної дисципліни або розв'язання проблемної ситуації в працях представників цього напрямку соціологічного знання (першоджерелах); самостійна домашня робота у вигляді письмового реферування/есею на задану тему, його представлення; підготовка до участі у дискусії; можливо (за вибором студента) представлення та обговорення виконання практичних завдань. Студенти заохочуватимуться до критичного аналізу проблем сучасності та пошуку методологічних та методичних схем збору необхідної інформації для їх діагностики/вирішення. Будуть підтримуватися наукові дискусії та обговорення, презентації власних ідей і точок зору, постановка проблемних питань і пошук відповідних розв'язань. Найвище будуть поціновуватися самостійні виступи з елементами компаративістики, оригінальні за характером письмові есе, вміння науково коректно аналізувати і зіставляти різні погляди та доказово обстоювати свою власну позицію.

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації	Лекційні заняття, практичні завдання на лабораторних заняттях. Робота з програмними пакетами IBM Statistics, MS Excell.	Опитування, індивідуальні та групові презентації.
РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження	Індивідуальне науково-дослідне завдання: створення програми авторського емпіричного дослідження. Презентація програми.	Опитування, індивідуальні та групові презентації.
РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів	Проведення пілотного опитування за автоського програмою із використанням онлайн сервісу Google forms.	Опитування, індивідуальні та групові презентації.
РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців	Аналіз способів представлення та, зокрема, візуалізації результатів емпіричних досліджень.	Презентація програми авторського емпіричного дослідження.
РН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.	індивідуальні науково-дослідні завдання,	Виконання індивідуального науково-дослідного завдання та презентація його результатів

9. Методи контролю

Методи контролю процесу засвоєння знань студентами поділяються на методи поточного семестрового контролю і методи підсумкового контролю під час іспиту.

Оцінювання студентів здійснюється за шкалою від 0 до 100 балів. Остаточний рейтинг складається з рейтингу роботи студента впродовж

семестру та його рейтингу на іспиті. Рейтингова оцінка знань студентів з вказаної дисципліни визначається за сумою балів, отриманих студентами на лекційних та семінарських заняттях та за іспит. Це відповідно 50 балів за роботу в семестрі та 50 балів за екзамен.

Оцінювання знань студентів протягом семестру проводиться в декілька етапів. На підготовчому етапі викладач інформує студентів про форми роботи та про необхідність обрання власної теми емпіричного соціологічного дослідження для виконання наскрізних індивідуальних завдань. Кожне семінарське заняття передбачає вступне слово викладача з виокремленням основних проблем теми заняття. Студенти за заздалегідь заданим планом готують усні презентації фрагментів першоджерел на задану тематику або виконують індивідуальні завдання з їхнім наступним розглядом та обговоренням на занятті. В обговоренні приймають участь усі студенти групи, що мають заздалегідь ознайомитися із зазначеними текстами першоджерел, які розміщені на електронній читанці до навчальної дисципліни. Кожен студент зобов'язаний виконати та здати/захистити індивідуальні завдання впродовж семестру. Максимальна сумарна кількість балів за виконання трьох індивідуальних завдань, складає 50 балів. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при визначенні рейтингової оцінки за семестр. Пропущене з поважних причин заняття студент може «відпрацювати» у формі, обраній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на рейтингову оцінку студента.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю протягом семестру студент отримав менше 21 бала, то він не допускається до іспиту і вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом на семестр з певної дисципліни. Такий студент має змогу скласти екзамен за талоном № 2, але для цього він повинен виконати передбачене кафедрою завдання.

Підсумковий контроль з вибіркової навчальної дисципліни передбачає складання іспиту. Іспит, згідно з рішенням Вченої ради історичного факультету, проводиться у письмовій формі, з наступним обговоренням за участю викладачів, які вели семінарські заняття.

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Горбачик А.П., Сальнікова С.А. “Аналіз даних соціологічних досліджень засобами SPSS” – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім.Лесі Українки, 2008.
2. Сальнікова С. Вибірка у соціологічному дослідженні: підручник. Луцьк: ВежаДрук, 2021. 252 с.
3. Кислова ,О. М., & Кузіна, І. І. (2020). Методи аналізу та комп’ютерної обробки соціологічної інформації. Харків : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна. URL: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16069>
4. Паянок, Т. М., & Задорожня, Т. М. (2020). Статистичний аналіз даних : навчальний посібник. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України.
5. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. “Статистичний аналіз соціологічних даних” – К.: “Видавничий дім “КМ Академія”, 2004.

Додаткова література:

1. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. – К.: Наукова думка, 1995. –145 с.
2. Навчально-методичний комплекс для студентів денної форми навчання з курсу навчальної дисципліни "Соціологічний практикум" /Укладач: Жулькевська О.В. – К.: АПСВ, 2010.
3. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. / В.І. Паніотто, В.С. Максименко, Н.М. Харченко. – К.: Вид. дім «КМ Академія».
4. Паніотто В., Харченко Н., Методи опитування: Підручник. – К.: Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2017.
5. Паніотто В.І. Методичні особливості проведення екзит-полів/ В.І.Паніотто, Н.М.Харченко // Соціологія політики: підручник у 2-х частинах.– К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2011.–Т.2,Ч.2.–С.283–301.
6. Пилипенко В.С. Предмет дослідження / В.С.Пилипенко // Соціологічна енциклопедія. – К.:Академвидав, 2009. – С.300.
7. Прибиткова І. Статистичний аналіз та вимірювання в соціологічних дослідженнях / І.Прибиткова// Соціологія:теорія,методи,маркетинг. – 2012. – №3. С. 99–114.
8. Сальнікова С.А. Конструювання змісту, особливостей та рівнів вимірювання релігійності (за даними емпіричного соціологічного дослідження), Український соціум, С. 108–119
9. Сальнікова С. А. Організація та методи вибіркового дослідження. Соціологія: тестові завдання. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013.
10. Стукало С. Якість роботи опитувальної мережі: до постановки проблеми // Загальна соціологія. Хрестоматія / С.Стукало / за ред. проф. В. Г. Городяненка. – Д.: Видво ДНУ, 2006. – С. 502–509

11. Сучасні методи збору і аналізу даних у соціології. Матеріали VI Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної / за наук.ред.Є.І.Головахи та Т.Я.Любивої.К.: Ін-тсоціології НАН України, 2013.– 140с.
12. Черняк О.І. Техніка вибіркового досліджень.. - К.: МІВВЦ, 2001. 248 с.
13. Чурилов М. Вибірка в соціологічному дослідженні/ М.Чурилов// Соціологія: навч. посібник / за ред. С.О.Макеєва. – 4-е вид., перероб. І доп.– К.:Знання, 2008.– С.463–483.
14. Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації. Упоряд. Та заг.ред.О.М. Балакіревої та О.О. Яременка. К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді. 2004. 264 с.
15. Батаєва К. Контент-аналіз телереклами. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / Батаєва Катерина, Іванов Валерій, Коритнікова Надія, Костенко Наталія, Семотюк Орест, Юзва Людмила; за заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К. та Іванова В. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. С.253-286.
16. Горбачик О. Комп'ютерна обробка текстів у якісних та кількісних соціологічних дослідженнях. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2006. № 1. С. 124-133.
17. Amrhein, V., Trafimow, D., & Greenland, S. (2019). Inferential Statistics as Descriptive Statistics: There Is No Replication Crisis if We Don't Expect Replication. *The American Statistician*. Vol. 73.
18. Jakobsen, T. G., & Mehmetoglu, M. (2022). *Applied statistics using Stata: a guide for the social sciences*. Sage Publications Ltd.
19. Meeker, W. Q., Escobar, L. A., & Pascual, F. G. (2022). *Statistical methods for reliability data*. John Wiley & Sons.
20. Бахрушин, В. Є. (2011). *Методи аналізу даних*. Запоріжжя: КПУ. URL: <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/metDataManing.pdf>.
21. Василенко, О. А., & Сенча, І. А. (2012). *Математично-статистичні методи аналізу в прикладних дослідженнях*. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова. URL: http://www.dut.edu.ua/ru/uploads/1_377_27629033.pdf.
22. Горбачик, А. П., & Сальнікова, С. А. (2008). *Аналіз даних соціологічних досліджень засобами SPSS: Навч. посіб.* Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки.
23. Паніотто, В.І., Максименко, В.С., & Харченко, Н.М. (2004). *Статистичний аналіз соціологічних даних*. К.: Вид. дім «КМ Академія».
24. Богдан, О. В. (2015). *Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених*. К.: Дух і Літера. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7700/Bogdan_SocResearch.pdf?sequence=5&isAllowed=y
25. Грицюк, П.М., & Остапчук, О.П. (2008). *Аналіз даних: Навчальний посібник*. Рівне: НУВГП. URI: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/14727>.
26. Данилевич, С. Б. (2021). *Комп'ютерні технології багатовимірного аналізу даних: навч. посібник для студентів ф-ту «Референт-перекладач»*. Харків: Вид-во НУА.

27. Панченко, Л. Ф. (2019). Грамотність у галузі даних: визначення, підходи, напрями формування. Вісник НТУУ" КПІ" Політологія. Соціологія. Право. № 3 (43). С. 118-126.

28. Телейко, А.Б., & Чорней, Р.К. (2007). Математико-статистичні методи в соціології та психології: Навч. посіб. К. : МАУП.

Інформаційні ресурси:

1. Довідково-інформаційний портал Sociosite: www.sociosite.net
2. Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук Social Science Hub: www.sshub.com
3. Science Information Gateway (SOCIG): www.sosig.ak.uk
4. Liens Socio: <http://www.liens-socio.org>
5. Socioland: www.sozioland.de
6. Каталог програмного забезпечення і баз даних для соціологів: http://www.stat.washington.edu/raftery/Research/Soc/soc_software.html
7. Міжнародна база даних ЮНЕСКО з соціальних наук (інституції, персоналії) DARE: www.databases.unesco.org/dare/form.shtml
8. Бази даних наукової періодики і книг: www.jstor.org; www.proquestdirect.com; www.ebsco.com
9. Бази даних з досліджень молоді: <http://www.ESPAD.org>; <http://www.HBSC.org>
10. Архів Європейського соціального дослідження: <http://ESS.nsd.uib.no>
11. Інститут соціології Національна академія наук України URL: <https://i-soc.com.ua/>
12. Збірники «Українське суспільство» URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/ukrainske-suspilstvo/issues/>
13. Публікації співробітників Інституту соціології URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/publications>
14. Журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» URL: <http://stmm.in.ua/>
15. Монографії з соціологічної проблематики на сайті САУ URL: <https://sau.in.ua/magazines/monografiyi/>